

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4585/2022
22.06.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Миодраг Терзић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Владимир Драгићевић, адвокат из ..., ради супружничког издржавања, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 544/21 од 22.12.2021. године, у седници одржаној 22.06.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж2 544/21 од 22.12.2021. године и пресуда Основног суда у Лозници П2 138/2020 од 15.09.2021. године, тако што се усваја тужбени захтев тужиоца АА и утврђује се да је 04.02.2014. године, престала његова обавеза да туженој ББ плаћа месечни износ од 8.000,00 динара на основу супружничког издржавања установљеног пресудом Апелационог суда у Београду Гж 353/10 од 28.04.2010. године и одбија се захтев тужене за накнаду трошкова парничног поступка.

Свака странка сноси своје трошкове поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лозници П2 138/2020 од 15.09.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је престала његова обавеза супружничког издржавања према туженој која је утврђена пресудом Апелационог суда у Београду Гж 353/10 од 28.04.2010. године. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 48.000,00 динара, док је захтев тужене за накнаду трошкова парничног поступка преко досуђеног до траженог износа од 63.000,00 динара одбијен. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова првостепеног поступка у износу од 86.000,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 544/21 од 22.12.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност другостепене пресуде у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11 ... 18/20) у вези члана 202. Породичног закона, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиоца основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су бивши супружници који су били у браку 23 године. Правноснажном пресудом Општинског суда у Лозници П 1792/08 од 28.01.2009. године, разведен је брак странака. Тужена је након развода поднела тужбу ради супружничког издржавања 04.02.2009. године, па је тужилац пресудом Апелационог суда у Београду Гж 353/10 од 28.04.2010. године, обавезан да на име супружничког издржавања плаћа месечно износ од од 8.000,00 динара, почев од 04.02.2009. године, док за то постоје законски разлози. Тужилац је тужбом од 26.03.2014. године, захтевао укидање обавезе издржавања утврђене наведеном пресудом Апелационог суда у Београду од 28.04.2010. године. Правноснажном пресудом Основног суда у Лозници од 23.02.2016. године, одбијен је тај тужбени захтев тужиоца. Тужена (рођена ... године) као и у време доношења наведене пресуде и даље није запослена, не прима пензију, корисник је социјалне помоћи у износу од 7.000,00 динара месечно који износ није довољан за живот јер има издатке за лекове због здравствених проблема (оперисала је стомак, жуч, ногу и гласне жице, има проблема са кичмом и стент на срцу). Поседује кућу, али у њој не живи. Утврђено је да код тужене ни сада није дошло до промена у односу на период претходног одлучивања о супружанском издржавању јер код тужене није дошло до побољшања здравственог стања, због чега је потпуно и трајно неспособна за рад. Тужилац (рођен ... године) живи у ... где не плаћа станарину ни режијске трошкове. Сувласник је породичне куће у ... коју дели са женом и децом покојног брата и за коју плаћа режијске трошкове. Болује од хроничне упале лојних жлезда, оперисао је раме, па није способан да ради, али има пријављену предузетничку радњу „...“, а у издржавању му помаже пријатељица. Пресудом Вишег суда у Шапцу Кж1 232/20 од 15.09.2020. године, констатовано је да тужилац од 23.04.2014. године, није у обавези да даје издржавање за своју бившу супругу, а која чињеница је представљала основ за понављање кривичног поступка који је окончан правноснажном пресудом од 19.04.2017. године и којом је тужилац оглашен кривим због тога што није давао издржавање за тужену у периоду од 03.10.2015. године до 31.10.2016. године, односно у периоду у ком није био у обавези да то чини. Због кривичног дела недавање издржавања био је на издржавању казне затвора, а тужена је против њега покретала кривичне и извршне поступке, али није подносила тужбу за продужење издржавања.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев тужиоца као неоснован, налазећи да су испуњени услови за супружанско издржавање из члана 151. у вези члана 163. Породичног закона.

По закључку нижестепених судова, тужена услед болести и даље није способна за рад, па приходи које остварује као корисник социјалне помоћи нису довољни за потребе које има, а тужилац је у радном односу као предузетник радње „...“ и остварује зараду, па има економских могућности да плаћа супружанско издржавање туженој у износу од 8.000,00 динара месечно.

Врховни касациони суд налази да изложено правно становиште нижестепених судова није правилно.

Према члану 163. став 1. Породичног закона („Службени гласник Републике Србије“ број 18/05, 72/11 и 6/15), издржавање може трајати одређено и неодређено време. Издржавање супружника после престанка брака не може трајати дуже од пет година (став 2.) а изузетно издржавање супружника по престанку брака може се продужити и после истека рока од пет година ако нарочито оправдани разлози спречавају супружника повериоца издржавања да ради (став 3).

Чланом 167. став 1. истог закона, прописано је да издржавање престаје када истекне време трајања издржавања или смрћу повериоца или дужника издржавања. Ставом 2. истог члана прописано је да издржавање може да престане када поверилац издржавања стекне довољно средстава за издржавање, осим ако поверилац издржавања није малолетно дете, као и када дужник издржавања изгуби могућност за давање издржавања или давање издржавања постане за њега очигледно неправично, осим ако поверилац издржавања није малолетно дете.

Наиме, у овом случају издржавање тужене било је одређено правноснажном судском одлуком почев од 04.02.2009. године. Тужилац је тужбом од 26.03.2014. године, тражио да се укине напред наведена обавеза издржавања. Правноснажном пресудом Основног суда у Лозници П2 131/14 од 23.02.2016. године, одбијен је тужбени захтев за укидање обавезе издржавања утврђене пресудом Апелационог суда у Београду од 28.04.2010. године, чиме је обавеза издржавања тужиоца продужена. Међутим, издржавање тужене било је одређено правноснажном судском одлуком почев од 04.02.2009. године док за то постоје законски разлози који рок у смислу члана 163. Породичног закона је истекао 04.02.2014. године, па је са тим даном престало право тужене на издржавање. Без захтева повериоца издржавања за продужење издржавања и доказивања неопходних чињеница о постојању нарочито оправданих разлога који га спречавају да ради издржавање не може бити продужено. Како је издржавање престало истеком времена трајања издржавања, погрешно су нижестепени судови закључили да нису испуњени услови за престанак његове обавезе супружничког издржавања тужене.

Основани су ревизијски наводи тужиоца о погрешној примени материјалног права оспоравањем закључка нижестепених судова јер је тужба за продужење издржавања морала бити поднета пре истека рока од пет година јер ова обавеза повериоца издржавања произилази из садржине цитираних законских одредби које одређују трајање издржавања супружника. Наиме, без обзира да ли је издржавање ограничено или неограничено судском одлуком, трајање супружничког издржавања ограничено је законом на рок од пет година. Истеком тог рока, а без захтева повериоца издржавања за продужење издржавања (који се

мора поднети до истека рока од пет година) и доказивања неопходних чињеница, оно не може бити продужено јер престаје по закону самим истеком времена трајања и не може се поново остварити. Код наведеног, основани су наводи ревизије којима се указује на погрешну примену материјалног права у оцени нижестепених судова који су се бавили испуњеношћу услова за продужење издржавања тужене (због нарочито оправданих разлога који је спречавају да ради, а који се тичу њеног здравственог стања).

Одлука о трошковима поступка донета је применом члана 165. став 2. ЗПП и члана 207. Породичног закона, а водећи рачуна о разлозима правичности.

Из наведених разлога, одлучено је као у изреци пресуде, на основу члана 416. став 1. ЗПП.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић